

двора простирали сѣ' до конечно имъ падение подъ Турско иго. А въкорененнаи отъ тѣхъ врѣмана умраза и ненависть между тѣмъ два народа, Гърцы и Българы, остала е и до днѣсь!

Въ такова положение нахождаема Византийска държава съ Българскаж, трѣбало е и тѣхни дѣла по такъвъ духъ да сѣ запишѣтъ; що то Византийски писатели, писавше о Българѣхъ, никаквѣ до-стовѣрность не могатъ има за насъ. Ны само на наши народны па-матници можемы сѣ основа, и то кѣту гы сравнимы и тѣхъ съ Ви-зантийскимъ и съ другимъ и кѣту гы изслѣдуваме разсѣдительно; за-що и въ тѣхъ е понѣкогашъ играло прѣстрастно перо.

Да потвърдимы нашѣ рѣчь съ доказательства, можимы да наведе-мы тысащы неоторимы примѣры, нѣ ны навождамы слѣднѣе отно-сашее сѣ нашему предмѣту: Асѣнюву вѣку.

Никита Хониятъ съврѣменникъ описашъ дѣла Асѣна и брата му Петра, въ врѣмѣ възобновления Българскаго царства отъ тѣхъ юнацы, изражава сѣ: *“Оσα δὲ κατὰ Ῥωμαίων οἱ ἀνοσιουργοὶ οὗτοι καὶ μαροὶ διεπράξαντο, τὸς ἄν ἐφίκοιτο λόγος, ἢ ποῖα δίηγησις τοσαύτας κα-κῶν Ἰλιάδας συμπεριλήψηται; (Nic. choniatae p. 48. e. Bon.)*

— Колко зло сторихъ Римланѣмъ тии нечѣстиви (Асѣнь и Петъръ) и гнуснави — злодѣи, кое слово е въ състояние, или кое сказание може да състави толкова илиады отъ злны? Съ други рѣчи да го изтълкуваме: —

Асѣнь и Петъръ толкова зло сторили Римланѣмъ, щото Ники-тово перо ни то други могатъ да гы опишѣтъ, нѣ трѣба нѣкой си слѣпецъ (Омиръ) да напиши не еднѣ Илиадѣ отъ злны, нѣ нѣкол-ко си Илиады! Всѣкы благоразуменъ чьловѣкъ, знаищъ прѣдмѣтъ о-писаниа Никитова, види явно отъ какво пристрастие изпълненъ ви-зантийскы писатель сѣ е изразилъ така безстыдно! Асѣнь и братъ му Петъръ освободили Българиж отъ Византийскѣ чуждѣ власть, отъ тажкое подданство, а Никита гы назъвава *ἀνοσιουργοὶ* — нечѣ-стиви!? Кѣту чи сѣ' сторили нѣщо си противо Християнскѣ вѣрѣ. Нечѣстивъ ли е чьловѣкъ, кой освобождава отьчѣство си отъ таж-кое подданство мѣчителевъ? Назъвава гы *μαροὶ* — гнуснави — зло-дѣи! Злодѣй ли е чьловѣкъ, кой помага бѣдному народу и го осво-бождава отъ тажкы мѣкы, коихъ чужда държава и сила звѣрскы му е наложила, и дере му кожѣ?! Ны щѣмъ видѣ подолу, чи Асѣнь прѣ-вый, какъ то и Асѣнь второй были твърдѣ христолюбиви, благочѣ-стиви и благоговѣйни чьловѣци; съзидали много чърковы и иношкы домове, възживили Българскѣ книжнинѣ и извышили въ най вы-сокъ стѣпень българскѣ славѣ, а нѣсѣ' были какѣви то гы описва